Kulturutskottets betänkande 1983/84: 11

om ändring i lotterilagen (prop. 1983/84: 45)

Propositionen

Regeringen har i proposition 1983/84: 45 (utbildningsdepartementet) föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lotterilagen.

Lagförslaget fogas vid betänkandet som *bilaga*.

I propositionen föreslås vissa åtgärder i syfte att minska byråkratin i lotterifrågor. Bl. a. utökas rätten att utan tillstånd få anordna vissa mindre lotterier i samband med bl. a. offentliga tillställningar.

De nya reglerna föreslås gälla fr. o. m. den 1 januari 1984.

Motioner

Motion väckt under den allmänna motionstiden 1983

I motion 1982/83: 1335 av Karl-Eric Norrby m. fl. (c) yrkas att riksdagen beslutar uttala att det även i fortsättningen skall vara tillåtet för föreningar att vid sina arrangemang få sälja lotterier av den typ som nämnts i motionen.

Motion väckt med anledning av propositionen

I motion 1983/84: 57 av Rune Torwald (c) och Lennart Brunander (c) yrkas att riksdagen beslutar om följande lydelse av 14 § första stycket 6. lotterilagen "att lotteriet bedrivs inom de kommuner, där sammanslutningen huvudsakligen är verksam, samt – – –".

Utskottet

Den 1 januari 1983 infördes en lotterilag (1982: 1011), som ersatte 1939 års lotteriförordning (1939: 207). Ett av syftena med lagen var att underlätta anordnandet av lotterier. Ett annat syfte var att allmänt sett minska administrationen inom lotteriområdet. De nya bestämmelserna visade sig emellertid snart medföra problem i vissa avseenden. Enligt lotteriförordningen var det möjligt att efter förhandsanmälan anordna vissa tillställningslotterier med efterhandsdragning, t. ex. amerikanska lotterier och s. k. årlotterier. Enligt lotterilagen (17 §) får visserligen tillställningslotterier anordnas utan tillstånd, men därvid krävs bl. a. att insatserna och högsta vinsten är begränsade på visst sätt och att vinstdragningen har förrättats i förväg. Det är således omöjligt att använda lotterier av ovan angivet slag

utan tillstånd. Visserligen kan under förutsättningar som anges i 14 § efter tillstånd lotterier med efterhandsdragning anordnas. Tillståndet är emellertid förenat med kostnader och det krävs att anordnaren är en juridisk person.

Mot den nu angivna bakgrunden har regeringen – sedan lotterinämnden lagt fram ett förslag som remissbehandlats – i propositionen föreslagit en särskild bestämmelse som gör det möjligt att utan tillstånd anordna tillställningslotterier med efterhandsdragning. Bestämmelsen föreslås bli införd i en ny paragraf i lotterilagen, 17 a §. Enligt förslaget bör något formellt krav på anordnaren inte ställas utom då det gäller bingospel. Traditionella lotterier bör få anordnas utan tillstånd i samband med offentlig tillställning till förmån för allmännyttigt ändamål, allmän sammankomst för framförande av konstnärligt verk till förmån för allmännyttigt ändamål samt bingospel som inte är eller kan jämställas med automatbingo, om den som anordnar bingospelet har tillstånd enligt 11 § lotterilagen. Behållningen bör uteslutande användas för det ändamål till vars förmån tillställningen anordnats. Antalet insatser och vinster samt värdet av dessa bör vara bestämda enligt uppgjord plan som finns tillgänglig inom det för tillställningen, sammankomsten eller bingospelet avsedda området. Det sammanlagda värdet av vinsterna bör motsvara minst hälften av insatsernas värde. Vinsterna bör utgöras endast av varor. Lotteriet bör bedrivas endast inom det för tillställningen, sammankomsten eller bingospelet avsedda området och lotterna få säljas uteslutande genom anordnarens egen försorg. Dragning bör få förrättas i efterhand. Dragningen bör förrättas offentligt senast vid tillställningens slut och resultatet av dragningen göras tillgängligt för allmänheten. Vid en och samma tillställning får det sammanlagda värdet av insatserna uppgå till högst 10000 kr.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del. Genom lagändringen tillgodoses det yrkande om att s. k. årlotterier med efterhandsdragning ånyo skall bli tillåtna, som framställts i den under den allmänna motionstiden väckta motionen 1982/83: 1335 (c).

Utskottet tillstyrker även förslag i propositionen om att insatsernas värde i s. k. frisektor-lotterier (14 §) bör kunna uppgå till högst tio kronor i stället för högst två kronor som nu gäller och om att lotterinämnden i fortsättningen skall meddela tillstånd till roulettspel för fartyg i internationell trafik (9 §). Likaledes tillstyrks en följdändring i 31 § lotterilagen.

Med anledning av propositionen har väckts en motion, 1983/84: 57 (c), vari föreslås ändring av en annan bestämmelse i 14 § lotterilagen än den som avses i propositionen. Som bakgrund till yrkandet kan följande nämnas. I paragrafen finns bestämmelser om s. k. frisektor-lotterier. Dessa lotterier är förbehållna öppen ideell förening som har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål inom landet. Föreningen skall vara verksam huvudsakligen inom endast en kommun. Lotteri får anordnas endast under vissa förutsättningar. Härvidlag gäller bl. a. *att* värdet av varje insats

får uppgå till högst två kronor – i det föregående har utskottet tillstyrkt att beloppet höjs till tio kronor – *att* värdet av högsta vinsten uppgår till högst 500 kr., *att* insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som sammanslutningen med stöd av paragrafen anordnar under en tolvmånadersperiod uppgår till högst 30000 kr. samt *att* lotteriet bedrivs endast inom den kommun där sammanslutningen huvudsakligen är verksam, om inte tillståndsmyndigheterna av särskilda skäl medger annat (första stycket 6). För frisektor-lotterier gäller enligt 15 § att polismyndigheten i den kommun där sammanslutningen huvudsakligen är verksam prövar frågor om tillstånd. Sådant skall – som namnet frisektor-lotterier antyder – inte avse varje enskilt lotteri utan avse lotterier under i regel en tid om tre år.

I den nämnda motionen framställs ett yrkande om en ändring av 14 § lotterilagen av innehåll att – utan prövning av om särskilda skäl föreligger – lotteri skall få bedrivas inom de kommuner där sammanslutningen huvudsakligen är verksam. Motionärerna anför att föreningar och andra lotterianordnare i många fall torde ha förbisett innehållet i de nuvarande bestämmelserna och sålt lotter även i kommuner, som gränsar till den kommun där enligt huvudregeln lotteri får bedrivas. De anför som ett exempel lotterier som bedrivs av en förening i Göteborg, vilken torde betrakta tätorter i ett par angränsande kommuner som sitt främsta verksamhetsområde.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att – om särskilda skäl föreligger – en sammanslutning kan få tillstånd att bedriva lotteri även i andra kommuner än den där sammanslutningen huvudsakligen är verksam. Av lagens förarbeten (prop. 1981/82: 170 s. 55 och 128) framgår att undantaget är avsett att tillgodose sådana fall, som motionärerna syftar på, nämligen då sammanslutningen är verksam inom ett storstadsområde. Utskottet gör emellertid den bedömningen att man utan olägenhet skulle kunna slopa kravet på att en prövning görs huruvida särskilda skäl föreligger för att en sammanslutning skall få bedriva lotteri även i annan kommun än den där sammanslutningen huvudsakligen är verksam. Utskottet anser att lotteri, som avses i 14 §, skall få bedrivas i de kommuner, där sammanslutningen är verksam. Härvidlag beaktar utskottet att en av de grundläggande förutsättningarna för att tillstånd till frisektor-lotteri skall ges även i fortsättningen skall vara att sammanslutningen är verksam huvudsakligen i endast en kommun. Om detta villkor inte uppfylls får tillstånd till frisektor-lotteri således inte meddelas. I sammanhanget beaktar utskottet även att värdet av högsta vinsten i varje lotteri får uppgå till högst 500 kr. I enlighet med det sagda tillstyrker utskottet en ändring av 14 § lotterilagen, som i allt väsentligt torde tillgodose motionens syfte.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med anledning av motion 1982/83: 1335 och motion 1983/84: 57 antar det vid proposition 1983/84: 45 fogade förslaget till lag om ändring i lotterilagen (1982: 1011) med den ändringen att 14 § erhåller följande som *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*
14 §	
Lotteri, vilket inte är kedjebrevsspel eller liknande spel eller automatspel, roulettspel, tärningsspel, kortspel eller bingospel enligt 1 § tredje stycket eller 7–11 §, får efter tillstånd anordnas av en sådan sammanslutning som avses i 11 § och som är verksam huvudsakligen inom endast en kommun, under förutsättning	
1. att antalet insatser och vinster samt värdet av dessa är bestämda enligt uppgjord plan,	
2. att vinsterna inte utgörs av pengar eller värdepapper,	
3. att värdet av varje insats uppgår till högst *två* kronor,	3. att värdet av varje insats uppgår till högst *tio* kronor,
4. att värdet av högsta vinsten uppgår till högst 500 kronor,	
5. att det sammanlagda värdet av vinsterna motsvarar minst hälften av insatsernas värde,	
6. att lotteriet bedrivs endast inom den *kommun* där sammanslutningen *huvudsakligen* är verksam, *om inte tillståndsmyndigheten av särskilda skäl medger annat,* samt	6. att lotteriet bedrivs endast inom den *eller de kommuner* där sammanslutningen är verksam, samt
7. att insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som sammanslutningen med stöd av denna paragraf anordnar under en tolvmånadersperiod uppgår till högst 30 000 kronor.	
Om det inte finns särskilda skäl till annat, får tillstånd meddelas endast när det kan antas att lotteriet kommer att lämna sammanslutningen skälig avkastning.	

Stockholm den 8 december 1983

På kulturutskottets vägnar
INGRID SUNDBERG

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Lars-Ingvar Sörenson (s), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Gunnar Thollander (s), Gunnel Liljegren (m), Jan-Erik Wikström (fp), Mona Sahlin (s), Anders Nilsson (s), Jan Hyttring (c), Lars Hjertén (m) och Sverre Palm (s).

Bilaga

Förslag till

Lag om ändring i lotterilagen (1982: 1011)

Härigenom föreskrivs i fråga om lotterilagen (1982: 1011)
dels att 9, 14 och 31 §§ skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 17 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
9 §	
Roulettspel och tärningsspel får anordnas efter tillstånd, under förutsättning	
1. att spelet anordnas i samband med	
a) offentlig nöjestillställning inom nöjespark eller liknande anläggning eller	
b) restaurangrörelse, om för rörelsen gäller tillstånd till servering av spritdrycker, vin eller starköl enligt lagen (1977: 293) om handel med drycker eller om tillståndsmyndigheten annars anser det lämpligt att spelet anordnas i samband med restaurangrörelsen,	
2. att värdet av spelarens insats på varje särskild vinstmöjlighet uppgår till högst två kronor samt	
3. att värdet av högsta vinsten på varje särskild vinstmöjlighet uppgår till högst trettio gånger insatsen.	
Frågor om tillstånd prövas av länsstyrelsen i det län där spelet huvudsakligen skall bedrivas. Tillstånd meddelas för innehavaren av spellokalen och skall avse viss tid.	Frågor om tillstånd prövas av länsstyrelsen i det län där spelet huvudsakligen skall bedrivas. *Då det gäller roulettspel på fartyg i internationell trafik skall dock frågor om tillstånd prövas av lotterinämnden.* Tillstånd meddelas för innehavaren av spellokalen och skall avse viss tid.
14 §	
Lotteri, vilket inte är kedjebrevsspel eller liknande spel eller automatspel, roulettspel, tärningsspel, kortspel eller bingospel enligt 1 § tredje stycket eller 7–11 §, får efter tillstånd anordnas av en sådan sammanslutning som avses i 11 § och som är verksam huvudsakligen inom endast en kommun, under förutsättning	
1. att antalet insatser och vinster samt värdet av dessa är bestämda enligt uppgjord plan,	
2. att vinsterna inte utgörs av pengar eller värdepapper,	
3. att värdet av varje insats uppgår till högst *två* kronor,	3. att värdet av varje insats uppgår till högst *tio* kronor,
4. att värdet av högsta vinsten uppgår till högst 500 kronor,	
5. att det sammanlagda värdet av vinsterna motsvarar minst hälften av insatsernas värde,	
6. att lotteriet bedrivs endast inom den kommun där sammanslutningen huvudsakligen är verksam, om inte tillståndsmyndigheten av särskilda skäl medger annat, samt	

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

7. att insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som sammanslutningen med stöd av denna paragraf anordnar under en tolvmånadersperiod uppgår till högst 30000 kronor.

Om det inte finns särskilda skäl till annat, får tillstånd meddelas endast när det kan antas att lotteriet kommer att lämna sammanslutningen skälig avkastning.

17 a §

Lotteri, vilket inte är kedjebrevsspel eller liknande spel eller automatspel, roulettspel, tärningsspel, kortspel eller bingospel enligt 1 § tredje stycket eller 7–11 §, får även i annat fall än som anges i 17 § anordnas utan tillstånd, under förutsättning

1. att lotteriet anordnas i samband med

a) offentlig tillställning till förmån för allmännyttigt ändamål,

b) allmän sammankomst för framförande av konstnärligt verk till förmån för allmännyttigt ändamål eller

c) bingospel, som inte är eller kan jämställas med automatbingo, av den som har tillstånd att anordna bingospelet enligt 11 §,

2. att behållningen i lotteriet uteslutande används för det ändamål, till vars förmån tillställningen, sammankomsten eller bingospelet anordnats,

3. att antalet insatser och vinster samt värdet av dessa är bestämda enligt uppgjord plan som finns tillgänglig inom det för tillställningen, sammankomsten eller bingospelet avsedda området,

4. att det sammanlagda värdet av vinsterna motsvarar minst hälften av insatsernas värde,

5. att vinsterna utgörs endast av varor,

6. att lotteriet bedrivs endast inom det för tillställningen, sammankomsten eller bingospelet avsedda området och att lotterna säljs uteslutande genom anordnarens egen försorg,

7. att dragningen förrättas of-

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	fentligt före tillställningens eller sammankomstens slut eller, i fråga om bingospel, före bingospelets slut för dagen och att resultatet av dragningen görs tillgängligt för allmänheten samt
	8. att insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som anordnas med stöd av denna paragraf vid samma tillställning, sammankomst eller bingospel uppgår till högst 10 000 kronor.
31 §	
Polismyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen genom besvär.	
Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos lotterinämnden genom besvär. Nämndens beslut i sådant fall får inte överklagas. Nämnden får dock hänskjuta ärendet till regeringen, om det är av större vikt.	
Lotterinämndens beslut i frågor rörande tillstånd som avses i 7 §, 13 § första stycket andra meningen eller 21 § får överklagas hos regeringen genom besvär.	Lotterinämndens beslut i frågor rörande tillstånd som avses i 7 §, *9 § andra stycket andra meningen*, 13 § första stycket andra meningen eller 21 § får överklagas hos regeringen genom besvär.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.
2. Tillstånd som har meddelats enligt äldre bestämmelser gäller fortfarande.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1983